UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Opera Ciceronis Epistolica

Cicero, Marcus Tullius

Lvtetiae Parisiorum, ad Eidus Ianuar. Anno. MDXXII.Calculo Roma

M.T.Ciceronis epistolarvm ad T.Pomponivm
Atticvm liber.XVI.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-687

Visual Library

M.T.CICERONIS EPISTOLARVM AD T.POMPONIVM ATTICVM LIBER.XVI.

T.P.ATTICO.

NONIS Quintil.veni in Puteolanũ iens ad Brutũ.in Veſide hæc ſcri
pſi.Sed eo die quo venerã,cœnanti Eros tuas literas. Ita ne nobis in
aliis?de iſtis mehercule.Sed ſtomachari totũ diẽ licet.quicq̃ ne tur-
pius,q̃ Bruto nil?Redeo ad meũ igitur, ἐλθωμεν. Nihil vidi.Sed qd
Agripetę. eſt queſo,ꝙ Agripetas Buthroti cõciſos audio?Quid autẽ Plancus
tã curſim? Ita eñ meditabar diẽ,& noctẽ.Sane cupio ſcire quid ſit.
Meã profectionẽ laudari gaudeo. Dimachos agro pulſos, mare in-
feſtũ habere,mirũ.Videdũ eſt,vt manſio laudetur. ζωωμοτία, Bruti
videtur aliqd pſidii eſſe.ſed opinor minuta nauigia.Sed iam ſciã, &
ad te cras.De Ventidio πανικὸν puto.de Sexto ꝑ certo habebatur
ad arma.Qđ ſi verũ eſt,ſine bello ciuili video ſeruiendũ.Quid ergo? Calẽ.Ianuarii in Panſa
ſpes. λῆρος πολὺς in vino, & in ſomno iſtoꝝ.De.CCX. optime Ciceronis rationes explicenť
Ob ius eñ recenſes multa.quę vellẽ.in iis ne hoc qdẽ malũ in mãdatis ſit,abũde.HS.LXXII.
ſatis eſſe affatim prorſus.ſed Xenonẽ pexigue,& præbere.ideſt minutatim. Quę quo
plus permutaſti,q̃ ad fructũ Inſularũ. Id ille annus habeat, in quẽ itineris ſumptus acceſſit.
Hic ex Cal.April.ad HS.LXXX.accõmodetur.Nũc eñ inſulę tantũ.Videdũ eñ eſt,quid cũ
Romæ erit. nõ.n.puto ſocrũ illã ferendã Pindaro.De Cumano negarã. Nũc cuius rei cauſa
Tabellariũ miſerim,accipe.Q.Filius mihi pollicetur ſe Catonẽ.Egit autẽ & pater,& filius,vt
tibi ſponderem:ſed ita,vt tum crederes,cum ipſe cognoſſes. Huic ego literas ipſius arbitra-
tu dabo,eę te ne mouerint.Has ſcripſi in eam partem,ne me motũ putares.Dii faxint,vt fa-
ciat ea quæ promittit.Cõmune enim gaudium.ſed ego nihil dico amplius.Is hinc.III.Iduũ.
Ait enim attributionẽ in Idus,ſe autẽ vrgeri acriter.Tu ex meis literis quomodo reſpõdeas,
meditabere.Plura cum & Brutum videro,& Erotem remittam.Atticę meæ excuſationẽ ac-
cipio,eamq; amo plurimum:cui,& Pylię ſalutem. Vale.

T.P.ATTICO.

SExto Iduũ duas epiſtolas accepi, vnã a meo Tabellario, alteram Bruti.De
Buthrotis lõge alia fama in his locis fuerat, ſed cũ multis aliis hoc ferẽdũ.
Erotem remiſi citius,q̃ conſtituerã,vt eſſet cũ Hortenſio,& quia equitibus
quidem ait ſe Idibus conſtituiſſe. Hortenſius vero imprudẽter.Nihil enim
debetur ei,niſi ex tertia penſione,quę eſt Cal.Sextil.ex qua penſione ipſa ma
ior pars eſt ei ſoluta aliquãto ante diẽ.Sed hęc Eros videbit.De Publio aũt
qđ perſcribi oportet,morã nõ puto eſſe faciendã.ſed cũ videas quantũ de iure noſtro deceſſe
rimus,quid hæres?HS.CCCC.ſi in pſentia ſoluerimus,reliqua reſcribamus? Loco qdẽ in eo
(ſi tibi videbiť) poteris tũ cõmodũ noſtrũ expectare iubere,cũ tãta ſit nobis iactura facta iu-
ris.Sed amabo te mi Attice,vides ne q̃ blande?Oĩa noſtra, quoad eris Romę,ita gerito,regi-
to,gubernato,vt nihil a me expectes.q̃q̃.n.reliqua ſatis apta ſint ad ſoluẽdũ,tñ ſit ſępe,vt ii q
debẽt,nõ reſpõdeãt ad tẽp⁹.Si qd eiuſmodi acciderit,ne qd tibi ſit fama mea poti⁹: nõ modo
Verſura. verſura,verũ etiã vẽditione,ſi ita res coget,nos vĩdicabis.Bruto tuę lrę gratę erãt.fui.n.apđ
In Veſide. illũ multas horas ĩ Veſide cũ paulo ante tuas lras accepiſſem.Delectari mihi Tereo videbať,
& hr̃e maiorẽ Accio,q̃ Antonio gratiã.Mihi aũt quo lętiora ſunt,eo plus ſtomachi,& mole
ſtię eſt,Populũ Ro.man⁹ ſuas nõ ĩ defendẽda Rep.ſed in laudãdo cõſumere.Mihi qdẽ videnť
iſtoꝝ animi ĩcẽdi etiã ad repſentãdã ĩprobitatẽ ſuã:ſed tñ dũmõ doleãt aliqd,doleãt qdlibet.
Cõſiliũ meũ ꝙ ais quotidie magis laudari,nõ moleſte fero,expectabãq; ſi qd de eo ad me ſcri-
beres. Ego.n.in varios ſermones incidebã.quin etiã idcirco trahebã, vt q̃diutiſſime integrũ
eſſet.Sed qm̃ furore illo extrudimur,Brũduſiũ pgere cogito.Facilior.n.& exploratior deuita
tio legionũ fore videť,q̃ piratarũ,q apparere dicunť.Seſtius.VI.Id.expectabať, ſed non vene-
Claſſicula. rat,qđ ſciã.Caſſius cũ claſſicula ſua venerat.Ego cũ eũ vidiſſem.V.Cal.ĩ Põpeianũ cogitabã:
inde Aculanũ.noſti reliqua.De Tucia ita putarã.De Emetio nõ credo,nec tamẽ curo plus q̃
tu.Planco & Oppio ſcripſi equidem,quoniã rogaras,ſed ſi tibi videbitur,ne neceſſe habueris
Supuacaneę. reddere.cum enim tua cauſa fecerint omnia, vereor ne meas literas ſupuacaneas arbitrẽtur.
Oppio qdẽ vtiq;,quẽ tibi ampliſſimũ cognoui.verũ vt voles tu. Quoniã ſcribis hyematurũ

te in Epiro, feceris mihi gratū, ſi ante eo veneris, q̄ mihi in Italiā te auctore veniendū eſt. Li-
teras ad me q̄ſępiſſime, ſed de rebus minus neceſſariis, aliquē nactus. ſin aūt erit quid maius,
domo mittito ἡρακλείδειον. Si Brunduſiū ſalui, adoriemur. De Gloria miſi tibi, cuſtodies igiť, Lib. de glīa.
vt ſoles, ſed notentur Eglogarii, quos Saluius bonos auditores nactus, in conuiuio duntaxat Eglogarii.
legat. mihi valde placent. mallē tibi. Etiā atq; etiā vale. T.P. ATTICO.

TV vero ſapiēter. nunc demū em̄ reſcribo his literis, quas mihi miſiſti, cōuen
to Antonio Tiburi. ſapiēter igiť, q̄ manus dediſti, q̄q; etiā vltro gratias egi- Tiburi,
ſti. certe em̄, vt ſcribis, deſeremur ocyus a repu. q̄ a re familiari. Qꝫ vero ſine
munuſculo ſcribis te magis delectari otio, ſi qd agis, addis mihi ſcribēdi ala-
critatē. Qꝫ Erotē nō ſine munuſculo expectare dicis, gaudeo non fefelliſſe eā
rē opinionē tuā, ſed tn̄ idē σύνταγμα miſi ad te retractatius, & quidē ἀρχέτυ- Syntagma.
πον ipm̄ crebris locis inculcatū, & refectū. Hunc tu tralatū & in Macrocollū lege in Arcano Macrocol-
cōuiuis tuis, ſed ſi me amas, hilaris, & bene acceptis, ne in me ſtomachū erūpant, cū ſint tibi lum.
irati. De Cicerone velim ita ſit, vt audiuimꝰ. De Xenone corā cognoſcā: q̄q̄ ab eo nihil arbi- Hilari.
tror, neq; idiligēter, neq; illiberaliter. De Erote faciā vt mādas: & ea q̄ ſcribis, ex Saufeio, & ex
Xenone cognoſcā. De Q. fratre gaudeo tibi meas literas prius a tabellario meo, q̄ ab ipo red
ditas: q̄q̄ te nihil fefelliſſet. verūtamē expecto, quid ille tecū, qd tu viciſſim: nec dubito, qn ſuo
more vterq;. ſed eas literas Curium mihi ſpero redditurū, qui quidē, etſi per ſe eſt amabilis, Curius.
a meq; diligiť, tn̄ accedit magnus cumulus cōmēdationis tuę. Literis tuis ſatis reſpōſum eſt.
Nūc audi, qđ etſi intelligo ſcribi neceſſe nō eſſe, ſcribo tn̄. multa me mouēt in diſceſſu. In pri
mis mehercule, q̄ disiungor a te. mouet etiā nauigationis labor, alienus nō ab ętate ſolū no-
ſtra, verū etiā a dignitate, tēpuſq; diſceſſus abſurdū. Relinquemus. n. pacē, vt ad bellū reuerta
mur: qđq; tēporis in p̄diolis noſtris, & belle ędificatis, & ſatis amœnis cōſumi potuit, in pere
grinatione cōſumemus. Cōſolanť hęc. aut p̄derimus aliqd Ciceroni, aut quātū p̄fici poſſit iu Profici.
dicabimus. deinde tu iā, vt ſpero, & vt p̄mittis, aderis: qđ quidē ſi acciderit, oīa nobis erūt me
liora. Maxime aūt me angit ratio reliquorū meorū: q̄ q̄q̄ explicata ſunt, tn̄ q̄ & Dolabellę no
men in his eſt, & attributione mihi noīa ignota, cōturbor, nec me vlla res magis angit ex oī-
bus. Itaq; nō mihi videor erraſſe, q̄ ad Balbū ſcripſi apertius, vt ſi qd tale accidiſſet, vt nō cō
currerēt noīa, ſubueniret: meq; tibi etiā mādaſſe memor fui, vt ſi qd eiuſmodi accidiſſet, cū eo
cōicares. qđ facies, ſi tibi videbiť, eoq; magis, ſi p̄ficiſceris in Epeirū. Hęc ego cōſcendēs e Pō-
peiano † tribui Actuariolis Decē ſcalmi. Brutꝰ erat in Veſide etiā nūc. Neapoli Caſſius. Ecqd † tribus.
amas Deiotarū! & nō amas Erā! qui, vt Bleſamius venit ad me, cū ei pręſcriptū eſſet, ne qd ſi- Actuariolę
ne Sexti noſtri ſentētia ageret, neq; ad illū, neq; ad quēq̄ noſtrū retulit. Atticā noſtram cupio Atticā ſua
ſuauiari: ita mihi dulcis ſalus viſa eſt p̄ te miſſa ab illa. Referes igiť ei plurimā ſalutē, itēq; Py uiari.
lię dicas velim, ita vt heri tibi narraui, vel fortaſſe hodie. Quę. n. altero die ſe aiebat in Eſida Referes ſa-
VIII. Id. ibi Brutus. q̄ ille doluit. de Non. Iul. mirifice eſt cōturbatꝰ. Itaq; ſeſe ſcripturū aiebat lutem.
vt venationē etiā, q̄ poſtridie lud. Apollinar. futura eſt, p̄ſcriberent Tertio Id. Quin. Libo in Lud. Apo.
teruenit. Is Philonē Pōpeii libertū, & Hilarū ſuū libertū veniſſe a Sexto cū literis ad Coſſ. ſiue Hilarus.
quo alio noīe ſunt, earū exemplū nobis legit, ſi quid videreť παραλέξιν, cęteraq; & ſatis graui-
ter, & nō cōtumaciter. tantū addi placuit, q̄ erat Coſ. ſolū, vt eſſet Pr. Tr. Pl. & Senatui, ne illi
nō p̄ferrent eas, q̄ ad ſe ipſos miſſę eſſent. Sextū aūt nunciauit cū vna ſolū legione fuiſſe Car
thagine: eiq; eo ipſo die, quo oppidū Boreā cepiſſet, nūciatū eſſe de Cęſare. capto oppido, mi-
ram lętitiā, cōmutationēq; aīorū, cōcurſumq; vndiq;. ſed illū ad ſex legiones, quas in vlterio
re Hiſpania reliquiſſet, reuertiſſe. Ad ipſum aūt Libonē ſcripſit, nihil eſſe, niſi ad larē ſuū lice-
ret. ſumma poſtulatorū, vt oēs exercitus dimittanť, q̄ vbiq; ſint. hęc fere de Sexto. De Buthro
tis vndiq; quęrēs nihil reperiebā. alii cōciſos agripetas: alii Plancū acceptis nūmis, relictis illis
aufugiſſe. itaq; nō video ſciturū me, qd eiꝰ ſit, ni ſtatim aliqd literarū. Iter illud Brūduſiū, de
quo dubitabā, ſublatū videť, legiones. n. aduētare dicunť. Hęc aūt nauigatio habet quaſdā ſu
ſpitiones periculi. itaq; conſtituebā vti ὁμοπλοίᾳ. Paratiorē offēdi Brutū, q̄ audiebā. nā & ipe
Domitius bona plane habet Dicrota, ſuntq; nauigia p̄terea luculēta Sexti Bucilani, cęterorū Dicrota.
q̄. nam Caſſii claſſem, q̄ plane bella eſt, nō numero vltra fretū. Illud eſt mihi ſubmoleſtū, q̄ pa
rum Brutus p̄perare videť. Primū confectorū ludorū nuncios expectat: deinde quantū intel-
ligo, tarde eſt nauigaturus, cōſiſtens in locis pluribꝰ. tn̄ arbitror eſſe cōmodius tarde nauiga
re, q̄ oīno nō nauigare. Etſi cū p̄ceſſerimus, exploratiora videbunť, & teſtibus vtemur. Tuas

iam literas Brutus expectabat,cui quidẽ ego non nouũ attuleram de Tereo.At ille Brutum putabat.ſed tñ rumoris neſcio quid afflauerat,cõmiſſione grẹcorũ frequentiã nõ fuiſſe:quæ quidẽ me minime ſefellit.Scis.n.quid ego de grẹcis ludis exiſtimẽ.Nunc audi qđ pluris eſt,q̃ omnia.Quintus fuit mecũ dies cõplureis, & ſi ego cuperẽ ille vel plureis fuiſſet:ſed quãtum fuit,incredibile eſt q̃ me in omni genere delectarit:in eoq; maxime,in quo minime putabã,ſatiſfaciebat.ſic.n.cõmutatus eſt totus,& ſcriptis meis quibuſdã,q̃ in manibus habebã, & aſſiduitate orationis,& p̃ceptis,vt tali aĩo in remp.quali nos volumus futurus ſit. Hoc cũ mihi nõ modo cõfirmaſſet,ſed etiã perſuaſiſſet,egit mecũ accurate multis verbis, tibi vt reſponderem,ſe dignũ & te,& nobis futurũ:neq; ſe poſtulare vt ſtatim crederes,ſed cũ ipſe pſpexiſſes, tũ vt ſe amares.q; niſi mihi fidẽ feciſſet, iudicaſſemq; hoc qđ dico firmũ fore, nõ feciſſem id, qđ dicturus ſum. Duxi.n.mecũ adoleſcentẽ ad Brutũ.Sic.n. probatum eſt,qđ ad te ſcribo,vt ipſe crediderit,me ſponſorẽ accipere noluerit,eũq; laudãs amiciſſime mentionẽ tui fecerit,cõplexus, oſculatuſq; dimiſerit. Quãobrẽ etſi magis eſt qđ gratuler tibi,q̃ qđ te rogẽ,tñ etiam rogo,vt ſi q̃ minus antea propter infirmitatẽ ẹtatis cõſtanter ab eo fieri videbant̃, ea iudices illũ abieciſſe,mihiq; credas multũ allaturã,vel plurimũ potius, ad illius iudiciũ cõfirmandũ auctoritatẽ tuã.Bruto cũ ſpem inieciſſem de ὁμοπλοΐα,non perinde,atq; ego putarã,accipere viſus eſt.exiſtimabã μετεωρότερον eſſe,& hercule erat,& maxime de ludis.At mihi, cũ ad villã rediſſem,Cn.Luceius,qui multũ vtitur Bruto,narrauit illũ valde morari non tergiuerſantẽ, ſed expectantẽ,ſi qui forte caſus.Itaq; dubito,an Venuſiã tendã,& ibi expectem.De legionib⁹ ſtabilierunt,vt quidã arbitrant̃,Hydruntẽ.ſi neutrũ erit ἀσφαλὲς,eodem reuertar.Vnũ te puto minus blandũ eſſe,q̃ me:aut ſi vterq; noſtrũ eſt aliquando aduerſus aliquẽ,inter nos certe nunq̃ ſumus.Audi igit̃ hoc me ἀκολακεύτως dicentẽ.Peream mi Attice,ſi mihi non modo Tuſculanum,vbi certe alioqui ſum libenter, ſed μακάρων νῆσοι tanti ſunt, vt ſine te ſim tot dies. Quare obduret̃ hoc triduũ,vt te quoq; ponã in eodẽ πάθει,qđ ita eſt profecto.ſed velim ſcire hodie ne ſtatim de auctiõe,& quo die venias.ego me interea cũ libellis.Ac moleſte fero Vennonii hiſtoriam me nõ habere.Sed tñ,ne nihil de re:nomen illud qđ a Cẹſare,treis habet cõditiones,aut emptionẽ ab haſta,perdere malo(etſi prẹter ipſam turpitudinẽ,hoc ipſum puto eſſe perdere)aut delegationẽ a mancipe annua die.quis erit cui credam? aut quando iſte Metonis annus veniet? aut Vecteni cõditiones emiſſe.σκέψαι igit̃. Ac vereor,ne iſte iã auctionẽ nullã faciat,ſcedulis factis Olympo ſubſidio currat,ne talis vir ἀλογεῖται,ſed μελήσει.Tu Atticam quẹſo cura,& ei ſalutẽ,& Pyliẹ,Tulliẹ quoq; verbis plurimã.Iocari me putas? moriar,ſi quiſq̃ me tenet p̃ter te.etẽ circũſpicies,ſed ante erubeſco. O dies in auſpiciis Lepidi deſcriptos,& apte ad conſiliũ reditus noſtri.magna ῥοπὴ ad proficiſcendũ tuis literis, atq; vtinã te illic.ſed vt conducere putabis.Nepotis epiſtolã expecto. cupidus ille meorum,qui ea quibus maxime ableganda non putet.Et ais μετ᾽ ἀμύμονα,tu vero ἀμύμων.ille quidem ἄμβροτος.Mearũ epiſtolarũ nulla eſt συναγωγή.ſed habet Tiro inſtar ſeptuaginta. equidẽ ſunt a te quẹdã ſumendẹ:eas ego oportet perſpiciã,corrigã.tum deniq; edentur. Ego adhuc videbo.Perueni enim Vibonem,&†Siccam.magis cõmode,q̃ ſtrenue nauigaui.Remis.eñ magnam partem.Prodromi nulli.Illud ſatis opportune.Duo ſinus fuerunt,quos tramitti oportet,& Pẹſtanus,& Vibonenſis:vtrũq; pedibus,& equis tranſmiſimus.Veni igitur ad†Siccam octauo die e Pompeiano,cum vnum diẽ Veliæ conſtitiſſem.vbi fui quidẽ ſane libenter apud †Talnam noſtrum,nec potui accipi(illo abſente prẹſertim)liberalius. Nono Cal. igit̃ ad†Siccam:ibi tanq̃ domi meẹ ſcilicet,itaq; obduxi poſterũ diẽ. Sed putabã cum Rhegyũ veniſſem, fore,vt ſi cogitaremus,Corbita ne Patras,an Actuariolis ad Leucopetrã Tarentinorũ,ac inde Corcyrã:& ſi oneraria,ſtatim ne freto,an Syracuſis.Hac ſuper re ſcribã ad te Rhegyo. Mehercule mi Attice ſepe mecũ ἢ δεῦρ᾽ ὁδός σοι δύναται νῶ.Cur ego tecum nõ ſum?Cur Ocellos Italiẹ,Villulas meas non video? Sed id ſatis ſuperq;,tecũ me nõ eſſe fugientẽ periculũ.Nec id nũc quidẽ(niſi fallor)vllum eſt.ad ipſum eñ reuocat me auctoritas tua.Scribis eñ in cælum ferri profectionẽ meã,ſed ita,ſi ante Calen.Ian.redeã.qđ quidem certe enitar.malo eñ vel cũ timore domi eſſe,q̃ ſine timore Athenis tuis. Sed tñ proſpice,quo iſta vergãt,mihiq; aut ſcribe,aut(qđ multo malim)affer ipſe.hẹc hactenus.Illud velim in bonã partẽ accipias,me agere tecũ,qđ tibi maiori curẹ ſciã eſſe,q̃ ipſe mihi. Noĩa mea p deos expedi.exolui.bella reliqui.ſed opus eſt diligẽtia,cohẹredibus p Cluuiano Cal.Sex.perſolutum vt ſit.Cũ Publio quomodo agendũ ſit,videbis:nõ debet vrgere,qm̃ iure nõ vtimur.

Nouum de Tereo.
Q. Cicero iunior.
Blandus Cicero.
Beatorũ inſulẹ.
Vennonii hiſt.
Emptio ab haſta.
Delegatio a mancipe.
Epiſtolẹ Ciceronis edẽdæ.
† Sicẹam.
Prodromi.
†Sicẹam.
† Valnam.
† Sicẹam.
Corbita.
Actuariolæ.
Ocelli Italiẹ.

ſed tñ ei ſatiſfieri quoq; plane volo. Terentię vero qd ego dicã? Etiã ante diẽ, ſi potes, qn ſi vt ſpero, celeriter ĩ Epeirũ, hoc qđ ſatiſdato debeo, peto a te, vt ante ꝓuideas, planeq; expedias, & ſolutũ relinquas. Sed de his ſatis, metuoq; ne tu nimiũ putes. nũc negligentiã meã cognoſce. De Gloria librũ ad te miſi, & ĩ eo prooemiũ id eſt, qđ ĩ Academico tertio. id euenit ob eã rẽ, ꝙ habeo volumẽ prooemiorũ: ex eo eligere ſoleo, cũ aliqđ σύγγραμμα ĩſtitui. Itaq; iã in Tuſculano, qui nõ meminiſſem me abuſum iſto prooemio, cõieci id in eũ librũ, quẽ tibi miſi. Cũ aũt in naui legerẽ Academicos, agnoui erratũ meũ. Itaq; ſtatim nouũ prooemiũ exaraui, & tibi miſi. Tu illud deſecabis, & hoc agglutinabis. Pylię ſalutẽ dices, & Atticę delitiis, atq; amoribus meis. Vale.

Liber de Gloria. Prooemiorum volu. Atticę amoribus meis.

T.P.ATTICO.

OCtauo Id. Sex. cũ a Leucopetra profectus (inde.n. tramittebã) ſtadia circiter CCC. ꝓceſſiſſem, reiectus ſum auſtro vehemẽti ad eandẽ Leucopetrã. Ibi cũ ventũ expectarẽ (erat.n. villa Valerii noſtri, vt familiariter eſſem, & libẽter) Rhegyni quidã illuſtres hoĩes eo venerũt Roma ſane recẽtes: ĩ iis Bruti noſtri hoſpes, qui Brutũ Neapoli reliquiſſet. hoc afferebãt. Bruti, & Caſſii edictum, & fore frequẽtẽ Senatũ Cal. a Bruto, & Caſſio literas miſſas ad cõſulareis, & ꝑtorios, vt adeſſent rogare. ſummã ſpem nunciabãt, fore vt Antonius cederet, res conueniret, noſtri Romã redirẽt. Addebãt etiã me deſiderari, & ſubaccuſari. Quę cũ audiiſſem, ſine vlla dubitatione abieci cõſiliũ ꝓfectionis, quo mehercule ne antea qdẽ delectabar. Lectis vero tuis literis admiratus equidẽ ſum, te tã vehemẽter ſententiã cõmutaſſe. ſed nõ ſine cauſa arbitrabar. Etſi q̃uis non fueris ſuaſor, & impulſor ꝓfectionis meę, approbator certe fuiſti, id dũmodo Cal. Ian. Romę eſſem. ita fiebat, vt dũ minus periculi videreẽ, abeſſem, in flãmã ipſam venirem. Sed hęc etiã ſi nõ prudẽter, tñ ἀνεμέσητα ſunt. primum ꝙ de mea ſentẽtia acta ſunt. deinde etiã, ſi te auctore, qd debet, qui conſiliũ dat, prę̃ſtare, ꝑter fidẽ? Illud admirari ſatis nõ potui, qđ ſcripſiſti his verbis. Bene igiẽ tu, q † εὐθανασίας bene relinquis patriã. an ego relinquebam? aut tibi tũ reliquere videbar? tu id nõ modo nõ prohibebas, verũ etiã approbabas. Grauiora q̃ reſtãt. velim σχόλιον aliqđ elimes ad me, oportuiſſe te id facere. Ita ne mi Attice defenſione eget meũ factũ, ꝑſertim apud te, q id mirabiliter approbaſti? Ego vero iſtũ ἀπολογισμὸν συντάξομαι, ſed ad eorũ aliquẽ, quibus inuitis, & diſſuadẽtibus profectus ſum. Et ſi quid iam opus eſt σχολίῳ; ſi ꝑſeueraſſem, opus fuiſſet. At hoc ipſum nõ cõſtãter. nemo doctus vnq̃. multa aũt de hoc genere ſcripta ſunt. Mutationẽ cõſilii, incõſtantiã dixi eſſe. Deinceps igiẽ hoc. nam ſi a Phędro noſtro, expedita excuſatio eſſet. nũc qd reſpõdemus? Ergo id erat meũ factũ, qđ Catoni ꝓbare nõ poſſim, flagitii ſcilicet plenũ, & dedecoris. Vtinã a primo ita tibi eſſet viſum. Tu mihi ſicut eſſe ſoles, fuiſſes Cato. Extremũ illud vel moleſtiſſimũ. Nã Brut⁹ noſter ſilet. hoc eſt nõ audet hoĩem id ętatis monere. Aliud nihil habeo, qđ ex iis a te verbis ſignificari putẽ. & hercule ita eſt. nã cũ. XVI. Cal. Septẽb. veniſſem Veliã, Brutus adiuit. Erat.n. cũ ſuis nauibus apud Heletẽ fretũ citra Veliã millia paſſuũ. III. pedibus ad me ſtatim. Dii ĩmortales, q̃ valde ille reditu, vel potius reuerſiõe mea lętatus. effudit illa oĩa, q̃ tacuerat, vt recordarer illud tuũ. Nã Brutus noſter ſilet. maxime aũt dolebat, me Cal. Sex. in Senatu nõ fuiſſe. Piſonẽ ferebat in cælũ. Se aũt lętari, ꝙ effugiſſem duas maximas vituperationes. Vnã quã itinere faciẽdo me intelligebã ſuſcipere deſꝑrationis, ac religionis reip. flẽtes mecũ vulgo querebanẽ, qb⁹ de meo celeri reditu nõ probabã. Alterã, de qua Brutus, & q vna erãt (multi aũt erãt) lętabanẽ, ꝙ eã vituperationẽ effugiſſem, me exiſtimari ad Olympia. Hoc vero nihil turpius quouis reip. tẽpore. ſed hoc ἀναπολόγητον. Ego vero Auſtro gratias miras ago, q me a tanta infamia auerterit. Reuerſionis has ſpecioſas cauſas habes, iuſtas illas quidẽ, & magnas, ſed nulla iuſtior q̃ qđ tu idẽ aliis literis ꝓuides, ſi cui qd debeẽ, vt ſit vnde par pari reſpõdeaẽ. Mirifica.n. δυσχρηστία eſt, ꝑpter metũ armorũ. In freto medio hanc epiſtolã legi, vt qd poſſem ꝓuidere in mẽtẽ nõ veniret mihi, niſi ꝙ ꝑſens me ipſe defenderẽ. Sed hęc hactenus. reliqua corã. Antonii edictũ legi, a Bruto & horũ cõtra ſcriptũ ꝑclare. Sed qd iſta edicta valeant, aut quo ſpectent, plane nõ video. Nec ego nũc, vt Brutus cẽſebat, iſtuc ad rẽp. capeſſendã venio. Quid eñ fieri põt? nũ quis Piſoni eſt aſſenſus? nũ rediit ipſe poſtridie? Sed abeſſe hãc ętatẽ lõge a ſepulcro negãt oportere. Sed obſecro te, quid eſt qđ audiui de Bruto? Pyliã πεξᾶσθαι παραλύσειν te ſcripſiſſe aiebat. Valde ſum cõmotus. etſi idẽ te ſcribere, ſꝑare melius. ita plane velim. Ei dicas plurimã ſalutẽ, & ſuauiſſimę Atticę. Hęc ſcripſi nauigans, cũ Põpeianũ accederẽ. Vale.

Tramittebam. Et ſi q̃uis. Conſilium dans ꝑſtare debet fidẽ. † ἀθανασίας Scholion. Tu mihi Cato. Heletẽ fretum. Auſtro gratias agit.

T.P.ATTICO.

†|Anagnia. QVarrodecimo Cal.cũ ſciã quo die venturus ſim,faciã vt ſcias. Impedimẽta
Octauii expectanda ſunt,q̃†Anania veniũt,& familia ęgra eſt. Cal.veſperi literę mi-
motus. hi ab Octauio redditę ſunt. magna molit̃. Veteranos,qui Caſilini,& Cala-
tię ſunt,p̃duxit ad ſuã ſentẽtiã. nec mirũ:quingentos denarios dat. cogitat
reliquas Colonias obire.Plane hoc ſpectat,vt ſe duce, bellũ gerat̃ cũ Anto-
nio.Itaq̃ video paucis dieb⁹ nos in armis fore. Quẽ aũt ſequamur, vide no
mẽ,vide ętatẽ. Atq̃ a me poſtulat,primũ,vt clã colloquat̃ mecũ vel Capuę. Puerile hoc q̃dẽ,
ſi id putat clã fieri poſſe.Docui literis,id nec opus eſſe,nec fieri poſſe.Miſit ad me Cęcinnam
Legio quendã Volaterranũ familiarẽ ſuũ,q hoc p̃tulit,tãtũ Antoniũ cũ legione Alaudarũ ad vrbẽ
Alaudarũ. p̃gere.pecunias municipiis imperare.legionẽ ſuis ſignis ducere. Cõſultabat vtrũ Romã cum
CCC. Veteranorũ p̃ficiſceret̃,an Capuã teneret, & Antonium veniẽtẽ excluderet:an iret ad
Legiones treis legiones Macedonicas,q̃ iter ſecũdũ mare ſuperũ faciũt,quas ſperat ſuas eſſe. Hę Cõgia
Macedo. rium ab Antonio accipere noluerũt,vt hic q̃dẽ narrat:& ei cõuitiũ grãde fecerũt,cõcionãtẽ
q̃ reliquerũt.Quid q̃ris?Ducẽ ſe profitet̃,nec nos ſibi putat deeſſe oportere.Equidẽ ſuaſi, vt
Romã p̃geret.videt̃.n.mihi & plebeculã vrbanã,&(ſi fidẽ fecerit) etiã bonos viros ſecũ habi
turus.O Brute,vbi es?quãtã εὐκαιρίαν amittis.Nõ equidẽ hoc diuinaui,ſed aliq̃d tale putaui
fore.Nũc tuũ cõſiliũ exquiro.Romã ne venio,an hic maneo,an Arpinũ.ἀσφαλείαν habet is lo
Aporia. cus.fugiã Romã,ne deſideremur,ſi q̃d actũ videbit̃.Hoc igit̃ explica.Nũq̃ ĩ maiore ἀπορίᾳ fui.
Binę vno die mihi literę ab Octauio.nũc q̃dẽ,vt Romã ſtatim veniã:velle ſe rẽ agere p̃ Sena-
tum.Cui ego,nõ poſſe Senatũ ante Cal.Ian.Q̃d q̃dẽ ita credo. Ille aũt,vt vtar cõſilio tuo.q̃d
Octauio multa?Ille vrget,ego aũt σκέπτομαι. Nõ cõfido ętati,ignoro quo aĩo.nil ſine Panſa tuo volo.
diffidit. Vereor,ne valeat Antoni⁹.nec a mari diſcedere libet,& metuo ne q̃ ἀριστεία me abſente.Var-
roni quidẽ diſplicet conſiliũ pueri,mihi nõ.firmas copias habet.Brutũ habere põt,& rem ge
rit palã.Centurias Capuę dinumerat:iam,iãq̃ video bellũ.Ad hæc reſcribe. Tabellariũ meũ
Cal.Roma profectũ ſine tuis literis miror. VI.Arpinũ veni.ad.IIII.in Sinueſſanũ. Eodem die
vulgo loquebant̃,Antoniũ mãſurũ eſſe Caſilini.itaq̃ mutaui conſiliũ. ſtatuerã em̃ recta Ap-
Cęſariana pia Romã.facile me ille eſſet aſſecutus.Aiunt.n.eum Cęſariana vti celeritate.Verti igit̃ me a
celeritas. Minturnis Arpinũ verſus.Cõſtituerã,vt prid.Id.aut Aquini manerẽ,aut in Arcano.Nũc mi
Arcanum. Attice tota mẽte incũbe in hãc curã.magna.n.res eſt.Tria ſunt aũt,maneã ne Arpini,an pro
pius accedã,an veniã Romã.Q̃d cẽſueris,faciã.Sed q̃primũ.auide expecto tuas literas. Vale.

T.P.ATTICO.

SExto Id.mane in Sinueſſano. Nonis accepi a te duas epiſtolas,quarũ alterã
Cal.dederas,alterã pridie.Igit̃ prius ad ſuperiorẽ.Noſtrũ opus tibi probari
Cęrulę mi- lętor. ex quo ante ipſa poſuiſti,quę mihi florẽtia ſunt viſa tuo iudicio.Cęru
niatulæ. las.n.tuas miniatulas illas extimeſcebam.De Sicca ita eſt,vt ſcribis. haſta ea
ægre me tenui.Itaq̃ perſtringã ſine vlla cõtumelia Siccę, aut Septimię.tãtũ
vt ſciam παῖδας παίδων ſine vallo Lucullano,eũ ex C. Fadii filia liberos ha-
buiſſe.Atq̃ vtinã eum diẽ videã,cum iſta oratio ita libere vaget̃, vt etiam in Siccæ domũ in
troeat.Sed illo tẽpore opus ẽ,q̃d fuit illis Triũuiris.moriar niſi facete. Tu vero leges Sexto,
eiuſq̃ iudiciũ mihi perſcribes,εἴθε μοι μυρίοι.Caleni interuentũ,& Caluenæ cauebis.Q; vere-
Archilo- ris,ne mihi tu,quis minus?cui,vt Ariſtophani Archilochi ĩãbus,ſic
chi Iãbus. epiſtola longiſſima quęq̃ optima videt̃.Q̃d me admones,tu vero etiã ſi reprehẽderes,nõ mo
do facile paterer,ſed etiã lętarer.Quippe cũ in reprehẽſione,& prudentia cũ συμμωείᾳ.ita li-
bẽter ea corrigã,quę a te animaduerſa ſunt,eodẽ iure,quo Rubriana poti⁹, q̃ quæ Scipionis:
De laudi. & de laudib⁹ Dolabellę deruã cumulũ.Attamẽ eſt iſto loco Dolabella,vt mihi videat̃ εἰρωνεία
Do.de.cu. q̃d eũ contra ciueis in acie.Illud etiã malo,indignius eſſe hũc viuere,q̃ quid indigni⁹.πεπλο
γραφίαν Varronis tibi p̃bari nõ meleſte fero,a quo adhuc ἡρακλείδιον illud nõ abſtuli.Q̃d me
hortaris ad ſcribendũ,amice tu quidẽ,ſed me ſcito agere nihil aliud. Grauedo tua mihi mo
leſta eſt.Quęſo adhibe,quã ſoles,diligentiã.O Tite tibi p̃deſſe lętor. Anagnini ſunt,Muſtela
Perpolire. ταξίαρχης,& Laco,qui plurimũ bibit.Librũ,quẽ rogas,perpoliã,& mittã.Hęc ad poſteriorẽ.τὰ
Panętius περὶ τοῦ καθήκοντος,quaten⁹ Panętius abſoluit duob⁹,illius tres ſunt.ſed cũ initio diuiſiſſet ita,
q̃d de offi. tria genera exquirẽdi officii eſſe:vnũ,cum deliberamus honeſtũ,an turpe ſit: alterũ, vtile,an
inutile:tertiũ,cũ hęc inter ſe pugnare videant̃,quomodo iudicandũ ſit:qualis cauſa Reguli,
redire honeſtũ,manere vtile:de duobus primis p̃clare diſſeruit, de tertio pollicet̃ ſe deinceps

ſcripturum,ſed nihil ſcripſit.Eum locum Poſſidonius proſecutus:ego autem & eius librum accerſiui,& ad Athenodorū Caluum ſcripſi, vt ad me τὰ κεφάλαια mitteret, quem expecto, quem velim cohortere,& roges,vt q̄primum.in eo eñ eſt περὶ τοῦ κατὰ περίστασιν καθήκοντος. Qđ de inſcriptione quæris, non dubito quin τὸ καθῆκον officium ſit, niſi quid tu aliud.ſed inſcriptio plenior de officiis.προσφωνῶ autē Ciceroni filio viſum eſt,nō an   De M.Cęcilio dilucide.O qualis tu ſemp iſtos.ita ne in D.Brutum de iſtis!Ego me,vt ſcripſeram,in Pompeianum non abdidi.primo tēpeſtatibus,quibus nihil tetrius:deinde ab Octauio quotidie literę, vt negotiū ſuſciperem,Capuā venirē,iterum remp.ſeruarē.Romam vtiq; ſtatim veni αἰσθέσθαι μὲν ἀνήνασθαι δεῖσαι δ' ὑποδέχθαι.Is tamen egit ſane ſtrenue,& agit.Romā veniet cū manu magna.Sed eſt plane puer.putat Senatū ſtatim venire.Quis veniet!Si venerit,qs incertis in rebꝰ offendet Antoniū!Cal.Ian.erit fortaſſe p̄ſidio, aut quidē ante depugnabit. Puero municipia mire fauent.Iter.n.faciens in Samniū venit Cales,māſit Theani.mirifica ἀπάντησις, & cohortatio.hoc tu putares!ob hoc ego citius Romā,q̄ conſtituerā. ſimulac cōſtituero, ſcribā.Etſi nondū ſtipulationes legerā,nec eñ Eros venerat,tñ rem pri.Id.velim cōficias.Epiſtolas Catinam,Taurominiū,Syracuſas cōmodius mittere potero, ſi Valerius Mitres ad me noīa gratioſorū ſcripſerit.Alii.n.ſunt alias,noſtriq; familiares fere demortui. publice tñ ſcripſi: ſicuti vellet,ei Valeriū,aut mihi noīa mitteret.De Lepidanis feris Balbus ad me. Vſq; ad.III. Cal. expectabo tuas literas,meq; Torquati negotiolo ſciturum puto.Quinti literas ad te miſi,vt ſcires,q̄ valde eū amaret,quē dolet a te minus amari.Atticę qm̄(qđ optimū in pueris eſt) hilarula eſt,meis verbis ſuauiū des.Valoppi epiſtolę(quia p humana erat) tibi miſi exemplum. De Ocella dum tu muginaris, nec mihi qcq̄ reſcribis,cepi cōſiliū domeſticū. Itaq; me pridie Id.arbitror Romę futurū.Cōmodius eſt viſum fruſtra me iſtic eſſe,cū id nō neceſſe eſſet, q̄ ſi opus eſſet,non adeſſe:& ſimul ne ītercluderer,metuebā.ille.n.iā aduētare poteſt. etſi varii rumores,multiq;,quos cuperē veros,nihil tñ certi.Ego vero quicquid eſt, tecū potius, q̄ animi pendeā,cū a te abſim,& de te,& de me.Sed qd dicā!Bonā.n.vnde ἡρακλείδειον; Varronis negocia falſa.me quidē nihil vnq̄ ſic delectauit.Sed hęc,& alia maiora coram. Vale.

Poſſidoniꝰ. Officium. Cales. Stipulationes. Demortuꝰ. Atticę ſuauiū des hilarulę. Muginari.

T.P.ATTICO.

O Caſum mirificū.V.Id. cum ante lucē de Sinueſſano ſurrexiſſem, veniſſemq; diluculo ad Pontē Tiretium,qui eſt Minturnis,in quo flexus eſt ad iter Arpinas,obuiā mihi fit Tabellarius,qui me offendit δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντα. & ego ſtatim.cedo inquā,ſi qd ab Attico!Nondū legere poteramꝰ. nā & lumina dimiſeramus,nec ſatis lucebat.Cum autē luceret,ante ſcripta epiſtola ex duabus tuis prior mihi legi cœpta eſt.Illa omniū quidem elegantiſſima. ne ſim ſaluus,ſi aliter ſcribo,ac ſentio.nihil legi humanius.Itaq; veniā quo vocas, modo adiutore te.Sed nihil tam ἀπροσδόκητον mihi primo videbat,q̄ ad has literas,quibꝰ ego a te cōſilium petieram,te mihi iſta reſcribere.Ecce tibi altera,qua hortaris

Appiam ſcilicet τὴν ἀριστερὰν ἔχοντα. Itaq; eo die māſi Aquini. longulū ſane iter, & via inepta. Inde poſtridie mane p̄ficiſcēs,has literas dedi.& quidē,vt a me dimitterē inuitiſſimus, fecerunt Erotis literę.Rē tibi Tiro narrabit.Tu quid faciendum ſit,videbis.p̄terea poſſim an propius accedere.malo.n.Tuſculano,aut vſpiā in Suburbano. An etiā longius diſcedēdū putas! Crebro ad me velim ſcribas,erit aūt quotidie cui des.Qđ p̄terea conſulis, quid tibi cenſeam faciundū,difficile eſt,cū abſim.Verūtamen,ſi pares ęque inter ſe,quieſcendū:ſin latius manabit,& quidē ad nos,deinde cōmuniter.Auide tuū conſiliū expecto.Timeo ne abſim,cū adeſſe me ſit honeſtius.venire non audeo:de Antonii itineribus,neſcio quid aliter audio,atq; vt ad te ſcribebā.Oīa igit velim explices,& ad me certa mittas. De reliquo qd ego tibi dicā! ardeo ſtudio hiſtorię.Incredibiliter.n.me cōmouet tua cohortatio:quę quidē nec inſtitui,nec effici poteſt ſine tua ope.Corā igit hoc quidē conferemus:in præſentia mihi velim ſcribas, quibus Coſſ.C.Fannius.M.Fabius Tr.Pl.fuerit.Videor mihi audiſſe P.Aphricano,L.Mūmio.id igit quęro.Tu mihi de his rebꝰ q̄ nouant,oīa certa,clara.III.Id. ex Arpinati, nihil erat plane qđ ſcriberem.nam cū Puteolis eſſem,quotidie aliquid noui de Octauio.multa etiā falſa de Antonio.Ad ea aūt,q̄ ſcripſiſti(treis eñ acceperā.III.Id.a te epiſtolas)valde tibi aſſentior,ſi multū poſſit Octauiꝰ,multo firmiꝰ acta Tyrāni cōprobatūiri,q̄ i Telluris,atq; id cōtra Brutū fore. Sin aūt vicit,vides ītolerabilē Antoniū: ita vt quē velis,neſcias. O Seſtii tabellariū hoīem ne quā,poſtridie Puteolis Romę ſe dixit fore.Qꝫ me mones vt pedetenti,aſſētior,etſi aliter cogi

Iter arpinas. Ne ſim ſaluus. Hiſtorię ſtudio ardet Cic. Conferre. Quem, de duobus.

tabam.Nec me Philippus,aut Marcellus mouet.Alia.n.eorũ ratio,etſi nõ eſt,tñ videt̃.Sed in
† Tuſculanum.
iſto iuuene,q̃q̃ animi ſatis,auctoritatis parũ ẽ,tñ vide,ſi forte in† Tuſculano recte eẽ poſſim,
ne id melius ſit.ero libẽtius.nihil.n.ignorabo.an hoc,cum Antonius venerit.Sed,vt aliud ex
Officium.
alio,mihi nõ eſt dubiũ,quin q̃d gręci καθῆκον,nos officiũ.Id aũt quid dubitas, quin etiã in rẽ
pu.p̃clare caderet?nõne dicim⁹ Coſſ.officiũ,Senatus officiũ?Pręclare cõuenit, aut da melius.
Male narras de Nepotis filio.valde mehercule moueor,& moleſte fero. Neſcierã oĩno eẽ iſtũ
puerũ.Caniniũ perdidi hoĩem,q̃d ad me attinet,nõ ingratũ.Athenodorũ nihil eſt q̃d horte
Grauedo.
re.miſit.n.ſatis bellũ ὑπόμνημα.Grauedini queſo omni ratione ſubueni.Quintus tui p̃nepos
Aedes Opis.
ſcribit ad patris mei nepotẽ,ſe ex Nonis his,quibus nos magna geſſimus, ædẽ Opis explica-
turum,idq; ad populũ.Videbis igitur,& ſcribes.Sexti iudicium expecto.Vale.

T.P.ATTICO.

Alexim agnoſco.
Sũmo iure cõtendere.
NOli putare pigritia facere me, q; non mea manu ſcribã. ſed mehercule pigri
tia.Nihil.n.habeo aliud quid dicam,& tñ in tuis quoq; epiſtolis Alexim vi-
deor agnoſcere.Sed ad rem venio.Ego ſi me nõ improbiſſime Dolabella tra
ctaſſet,dubitaſſem fortaſſe,vtrũ remiſſior eſſem,an ſummo iure contendere.
Nũc vero etiã gaudeo mihi cauſam oblatã,in qua & ip̃e ſentiat,& relig̃oẽs,
me ab illo alienatũ,idq; pr̨e me ferã,& quidẽ me mea facere,& reip.cauſa,vt
illum oderim.q; cum eã me auctore, defendere cœpiſſet, nõ modo deſeruit emptus pecunia:
ſed etiã quãtũ in ipſo fuerit,euerterit.Q̃d aũt quæris quomodo agi placeat,cũ dies venerit:
Primũ velim eiuſmodi ſit,vt nõ alienũ ſit,me Romę eſſe.De quo,vt de cęteris, faciã vt tu cẽ
ſueris.De ſumma aũt agi prorſus vehemẽter,& ſeuere volo.etſi ſpõſores appellare, videt̃ ha
bere quãdã δυσωπίαν,tñ hoc quale ſit, cõſideres velim.Poſſum⁹.n. vt ſponſores appellemur,
Litis conteſtatio.
procuratorẽ introducere.Neq; eñ illi litẽ conteſtabunt̃.quo facto,non ſum neſcius ſpõſores
Satiſdatio.
liberari.Sed & illi turpe arbitror eo noĩe,q̃d ſatiſdato debeat,procuratores eius non diſſolue
re:& noſtrę grauitatis,ius noſtrũ ſine ſumma illius ignominia perſequi.De hoc quid placeat
reſcribas velim:& nõ dubito,quin hoc totũ lenius adminiſtraturus ſis.Redeo ad rẽp. multa
mehercule a te ſępe τῷ πολιτικῷ genere prudẽter, ſed his literis nihil prudentius. q̃q̃ eñ poſt
ea in p̃ſentia belle iſte puer retrudit Antoniũ,tñ exitũ expectare debemus.At quę Cõcio? nã
eſt miſſa mihi.Iurat,Ita ſibi parẽtis honores cõſequi liceat, & ſimul dextrã intẽdit ad ſtatuã.
† μὴ δὲ σωθείην ὑπὸ τοιούτου.
† μὴ δὲ σωθείην,εἴπερ τε ποιῶ το.Sed vt ſcribis, certiſſimũ eſſe video diſcrimen Caſcę noſtri tribuna
tus:de quo quidẽ ipſo dixi Oppio,cũ me hortaretur,vt adoleſcentẽ,totãq; cauſam,manumq;
Veteranorum complecterer:me nullo modo facere poſſe,ni mihi exploratum eſſet,eum non
Tyrannoctoni.
modo non inimicũ Tyrannoctonis,verũ etiam amicũ fore.Cũ ille diceret ita futurũ,quid igi
tur feſtinamus inquã?Illi.n.mea opera ante Cal.Ian.nihil opus eſt.nos autẽ eius voluntatem
ante Id.Decemb. ſciemus. In Caſca mihi valde aſſenſus eſt. Quãobrem hæc quidẽ hactenus.
Q̃d reliquũ eſt,quotidie tabellarios habebis,& vt ego arbitror,etiã quid ſcribas habebis quo
Deiectus de gradu.
tidie.Leptę literarũ exemplũ tibi miſi,ex quo mihi videt̃ ϛρατηλὰξ ille deiectus de gradu. Sed
tu cum legeris,exiſtimabis.Obſignata iam epiſtola,literas a te,& a Sexto accepi. Nihil iucun
dius literis Sexti,nihil amabilius:nã tuę breues,priores erant literę vberrimę. Tu quidem &
prudenter,& amice ſuades,vt in his locis potiſſimũ ſim,quoad audiamus hęc,quę commota
ſunt,quorſum euadant.Sed me mi Attice,nõ ſane hoc quidẽ tempore mouet reſpu.non quo
Deſperatis Hip.&c.
ea ſit mihi quicq̃ charius,aut eſſe debeat,ſed deſperatis etiã Hippocrates vetat adhibere me
dicinam.Quare iſta valeant.Me res familiaris mouet.rẽ dico?immo vero exiſtimatio.Cum.n.
tanta reliqua ſint,ne Terẽtię quidẽ adhuc q̃d ſolũ expeditũ eſt. Terentiã dico. ſcis nos pridẽ
iam cõſtituiſſe Montani noĩe HS.XXII.diſſoluere. pudentiſſime hoc Cicero petierat, vt ide
ſuo liberaliſſime.Vt tibi quoq; placuerat,promiſerã p̃ te q̃ dixerã,vt ſepoſitũ haberet.nõ mo
do,ſed iniquiſſimo fœnore verſurã facere Aurelius coactus eſt.nã de Terentiæ noĩe Tiro ad
me ſcripſit,te dicere,nũmos a Dolabella fore.male eũ credo intellexiſſe,ſi qſq̃ male intelligit.
Intelligere.
potius nihil intellexiſſe.Tu.n.ad me ſcripſiſti Coccei reſpõſum,& iiſdẽ pene verbis Eros. Ve
Turpius cadere priuatim,q̃ publice.
niẽdũ eſt igit̃ vel in ipſam flãmã.Turpius eſt.n.priuatim cadere, q̃ publice.Itaq; cęteris de re
bus,quas ad me ſuauiſſime ſcripſiſti,p̃turbato aĩo nõ potui,vt cõſueuerã,reſcribere. Cõſenti
in hac cura,vbi ſum,vt me expediã:q̃bus aũt rebus,venit quidẽ mihi in mentẽ,ſed certe con
ſtituere nihil poſſum,priuſq̃ te videro.Qui min⁹ aũt ego iſtic recte eſſe poſſim, q̃ eſt Marcel-
lus?Sed nõ id agit̃,neq; id maxime curo.Quid curẽ vides.Adſum igitur. Vale.

T.P.ATTICO.

IVcundiſſimas tuas legi literas.ad Plancũ ſcripſi. habes exemplum.Cũ Tirone quid ſit locutus,cognoſcam ex ipſo. Cum ſorore ages attẽtius,ſi te occupatione iſta relaxaris. Vale.

M.T.C.L.PLANCO PR.DES.S.

ATtici noſtri te valde ſtudioſum eſſe cognoui:mei vero ita cupidũ, vt meher- Cõmenda.
cule paucos ęque obſeruãteis,atq; amanteis me habere exiſtimẽ.Ad paternas
enĩ,magnas, & veteres,& iuſtas neceſſitudines,magnã attulit acceſſionẽ tua
voluntas erga me,meaq; erga te par,atq; mutua.Buthrotia tibi cauſa igno-
ta nõ eſt.Egi.n.ſępe,tibiq; totã rẽ demonſtraui,q̃ eſt acta hoc modo. Vt pri-
mum Buthrotiũ agrũ ꝓſcriptũ vidimus,cõmotus Atticus libellũ cõpoſuit:
eũ mihi dedit,vt darẽ Cęſari.erã.n.cœnaturus apud eũ illo die.Cũ libellũ Cęſari dedi,ꝓbauit
cauſam.reſcripſit Attico,ęqua eũ poſtulare.admonuit tñ, vt pecuniã reliquam Buthrotii ad
diẽ ſoluerẽt.Atticus,q ciuitatẽ cõſeruatã cuꝑeret,pecuniã numerauit de ſuo. Qđ cũ eſſet fa
ctum,adiuimus Cęſarẽ,verba fecimꝰ ꝓ Buthrotiis:liberaliſſimũ decretũ abſtulimꝰ, qđ eſt ob
ſignatũ ab ampliſſimis viris.Quę cũ eſſent acta,mirari quidẽ ſolebã pati Cęſarẽ cõuenire eos
q agrũ Buthrotiũ cõcupiſſent,neq; ſolũ pati,ſed etiã ei negotio te p̃ficere.Itaq; & ego cũ illo
locutus ſum,& ſępius qdẽ,vt etiã accuſarer ab eo,q̄ parũ cõſtãtię ſuę cõfiderẽ: & M.Meſſalę
& ipſi Attico dixit,vt ſine cura eſſent:aꝑteq; oſtẽdebat, ſe p̃ſentiũ aĩos(erat.n.popularis,vt Cęſar po
noras)offendere nolle.Cũ aũt mare trãſiſſet,curaturũ ſe,vt in aliũ agrũ deducerent.Hęc illo pularis.
viuo.Poſt interitũ vero Cęſaris,vt primũ ex S.C.cauſas Coſſ. cognoſcere inſtituerũt,hæc, q̃
ſcripſi,ad eos delata ſunt:ꝓbauerũt cauſas ſine vlla dubitatiõe, ſeq; ad te literas daturos eſſe
dixerunt.Ego aũt mi Plance, etſi nõ dubitabã,qn & S.C.& lex,& Coſſ.decretũ,ac literę apud
te plurimũ auctoritatis haberẽt,teq; ipſius Attici cauſa velle intellexerã, tñ hoc ꝓ cõiunctio
ne,& beneuolẽtia noſtra mihi ſumpſi,vt id a te peterẽ qđ tua ſingularis humanitas, ſuauiſſi
miq; mores a te eſſent impetraturi.Id aũt eſt,vt hoc,qđ te tua ſponte facturũ eſſe certo ſcio,
honoris noſtri cauſa †libenter,prolixe,celeriter facias. Mihi nemo eſt amicior, nec iucũdior, † libẽter nõ
nec charior Attico:cuius antea res ſolũ familiaris agebat,eaq; magna,nũc acceſſit etiã exiſti- ꝓlixe ſed ce
matio,vt qđ cõſecutus eſt magna & ĩduſtria,& gratia viuo Cęſare,mortuo id,te adiuuante, leriter.
obtineat.Qđ ſi a te erit impetratũ,ſic velim exiſtimes,me de tua liberalitate ita ĩterp̃taturũ,
vt tuo ſummo bñficio me affectũ iudicẽ.Ego,q̃ te velle,q̃q; ad te ꝑtinere arbitrabor,ſtudioſe
diligẽterq; curabo.Da operã vt valeas.

M.T.C.L.PLANCO PR.DES.S.

IAm antea petiui abs te ꝑ literas, vt cũ cauſa Buthrotiorũ probata a Coſſ. Cõmenda.
eſſet,qbus & lege,& S.C.ꝑmiſſum erat,vt de Cęſaris actis cognoſcerẽt,ſtatue
rent,iudicarẽt,eã rem tu adiuuares:Atticũq; noſtrũ,cuius te ſtudioſum co-
gnoui,& me,q nõ minus laboro,moleſtia liberares.Oĩbus.n.rebus magna cu
ra,multa opera,& labore cõfectis,in te poſitũ eſt,vt noſtrę ſollicitudinis finẽ
q̃primũ facere poſſimus.q̃q̃ intelligimꝰ ea te eſſe prudẽtia,vt videas,ſi ea de-
creta Coſſ.q̃ de Cęſaris actis interpoſita ſint,nõ ſeruent,magnã perturbationẽ rerũ fore.Equi
dem cum multa(qđ neceſſe erat in tanta occupatione) nõ probent,q̃ Cęſar ſtatuerit,tñ otii,
paciſq; cauſa acerrime illa ſoleo defendere:qđ tibi idẽ magnopere faciendũ cenſeo.q̃q̃ hęc epi
ſtola nõ ſuaſoris eſt,ſed rogatoris.Igit mi Plance rogo te,& etiã oro,ſic mediuſfidius, vt ma
iore ſtudio,magiſq; ex animo agere nõ poſſim,vt totũ hoc negotium ita agas,ita tractes,ita
conficias,vt qđ ſine vlla dubitatione apud Coſſ.obtinuimus propter ſummã bonitatẽ & ęqui
tatem cauſę,id tu nos obtinuiſſe nõ modo facile patiare,ſed etiã gaudeas.Qua quidẽ volun-
tate eſſe ergã Atticũ ſępe pręſens & illi oſtẽdiſti,& vero etiã mihi.Qđ ſi feceris,me quẽ volũ
tate,& paterna neceſſitudine cõiunctum ſemꝑ habuiſti, maximo beneficio deuinctũ habebis,
idq; vt facias te vehementer etiã atq; etiam rogo. Vale.

M.T.CICERO CAPITONI.S.

NVnq̃ putaui fore,vt ſupplex ad te venirẽ.ſed hercule facile patior datũ tem Cõmenda.
pus,in quo amorẽ experirer tuũ.Atticũ quanti faciã,ſcis.Amabo te,da mihi
& hoc.obliuiſcere mea cauſa,illũ aliquando ſuo familiari aduerſario tuo vo
luiſſe conſultũ,cũ illius exiſtimatio ageret.Hoc primũ ignoſcere eſt huma-
nitatis tuę.Suos.n.qſq; debet tueri.Deinde,ſi me amas,omitte Atticũ Cice- Suos qſq;
roni tuo, quẽ quãti facias p̃ te ſoles ferre. Totũ hoc:vt qđ ſemꝑ exiſtimaui, tueri debet

nunc plane intelligā,me a te multū amari.Buthrotios cū Cęſar decreto ſuo, qđ ego obſigna
Agrarii. ui cū multis ampliſſimis viris,liberauiſſet: oſtēdiſſetq; nobis,ſe cū Agrarii mare tranſiiſſent,
literas miſſurū,quē in agrū deducerent:accidit,vt ſubito ille interiret.deinde quēadmodū tu
ſcis(interfuiſti.n.cū Coſſ.oporteret ex S.C.de actis Cęſaris cognoſcere) res ab iis a Cal. Iun.
dilata eſt ad.III.Non.Iun.q̄ lex,earū rerū,quas Cęſar ſtatuiſſet,decreuiſſet,egiſſet,Coſſ.cogni
tionē dedit.Cauſa Buthrotioꝝ delata eſt ad Coſſ.decretū Cęſaris recitatū eſt,& multi pterea
libelli Cęſaris ꝓlati.Coſſ.de cōſilii ſentētia decreuerūt ſcđm Buthrotios.Plācū dederūt.Nūc
mi Capito,ſcio.n.quantū ſemꝑ apud eos,quibuſcū ſis,poſſe ſoleas,eo plus apud hoīem facilli
Eblādiri. mum, atq; humaniſſimū Plancū enitere,elabora,vel potius eblādire,effice,vt Plācus,quē ſpe
ro optimū eſſe,ſit etiā melior opera tua.Oīno res huiuſmodi videt̄ eē,vt ſine cuiuſq̄ gratia,
Plācus ipſe ꝓ ingenio,& prudētia ſua nō ſit dubitaturꝰ qn decretū Coſſ.quorū,& lege, & S.
Acta Cęſa. C.cognitio,& iudiciū fuit,cōſeruet:pſertim cū hoc genere cognitionū labefactato, acta Cęſa
ris in dubiū vētura videant̄.q̄ nō modo quorū intereſt,ſed etiā ii,q illa nō probāt, otii cauſa
cōfirmare velint.Qđ cū ita ſit,tn̄ itereſt noſtra Plācū hoc aīo libēti,prolixoq; facere.qđ certe
faciet,ſi tu neruulos tuos mihi ſępe cognitos,ſuauitatemq;,qua nemo tibi par eſt,adhibueris.
Qđ vt facias,te vehemēter rogo.Vale.

M.T.C.CVPIENNIO.S.

Cōmenda. PAtrem tuū plurimi feci,meq; ille mirifice & coluit,& amauit.nec mehercu-
le vnq̄ mihi dubiū fuit,quin a te diligerer.ego qdē id facere nō deſtiti.Quā
obrem peto a te in maiorē modū,vt ciuitatē Buthrotiam ſubleues,decretū
Secundū. q; Coſſ.qđ ii ſecundū Buthrotios fecerūt,cū & lege,& S.C. ſtatuendi pote-
ſtatem haberent,des operam, vt Plancus noſter q̄primū confirmet, & pro-
bet.Hoc te vehemēter mi Cupienni etiam,atq; etiam rogo.Vale.

M.T.C.L.PLANCO PR.DES.S.

Cōmenda. IGnoſce mihi,ꝙ cū ātea accuratiſſime de Buthrotiis ad te ſcripſerā,eadē de
re ſępius ſcribā.Nō mehercule mi Plance facio,ꝙ parū cōfidā aut liberalita
ti tuę,aut noſtrę amicitię:ſed cū tanta res agat̄ Attici noſtri, nūc vero etiā
exiſtimatio,vt id qđ probauit Coſ.nobis teſtibus,& obſignatoribus,q & de
cretis & reſponſis Cęſaris interfueramus, videat̄ obtinere potuiſſe, pſertim
cū tota poteſtas eius rei tua ſit,vt ea,quę Coſſ.decreuerunt ſecūdū Cęſaris
decreta,& reſpōſa,nō dicā cōprobes,ſed ſtudioſe,libēterq; cōprobes.Id mihi ſic erit gratū,vt
nulla res gratior eſſe poſſit.Etſi iam ſperabā,cū has literas accepiſſes,fore,vt ea q̄ ſuperiorib9
literis a te petiiſſemus,impetrata eſſent,tn̄ nō faciā finē rogandi,quoad nobis nūciatū erit,te
id feciſſe,qđ magna cū ſpe expectamus.Deinde.n.cōfido fore,vt alio genere literarū vtamur,
tibiq; ꝓ tuo ſummo beneficio gratias agamus. Qđ ſi acciderit, velim ſic exiſtimes,nō tibi tā
Atticū,cuius permagna res agitur,q̄ me,qui nō minus laboro,q̄ ille,obligatū fore.Vale.

M.T.CICERO CAPITONI.S.

Cōmenda. NOn dubito,quin mirere,atq; etiā ſtomachere,ꝙ tecum de eadē re agā ſępius.
Hominis familiariſſimi,& mihi oībus rebus cōiunctiſſimi permagna res agi
tur Attici.Cognoui ego tua ſtudia in amicos,etiā in te amicorū.multū po-
tes nos apud Plācū iuuare.noui humanitatē tuā.ſcio q̄ ſcis amicis iucūdus.
Nemo nos in hac cauſa plus iuuare poteſt,q̄ tu.& res iſta eſt firma,vt debet
eſſe,quā Coſſ.de cōſilii ſententia decreuerūt,cū & lege,& S.C. cognoſcerēt.
tn̄ oīa poſita putamus in Planci tui liberalitate:quē quidē arbitramur cum officii tui,& rei-
pub.cauſa,Decretum Coſ.comprobaturū,tum libenter noſtra cauſa eſſe facturū. Adiuuabis
igitur mi Capito,qđ vt facias vehementer etiam,atq; etiam rogo. Vale.

M.TVLLII CICERONIS EPISTOLARVM AD T.P.ATTI-
CVM LIBER SEXTVSDECIMVS ET VLTI
MVS FINITVS EST.

In ædibus Aſcenſianis cum reliquis Epiſtolarū libris,ineunte Ianuario.M.D.XXII.
Calculo Romano.